

Halmen avgör rapsens öde

Skarp gräns. Den stora skiljelinjen i demonstrationsförsöket i Kalmar går mellan direktsådden och övriga led. Direktsådd är en utmärkt metod om man har kontroll på skörderesterna. Men ligger halmen kvar i ytan finns inte en sportslig chans för rapsen att komma upp och växa till.

Satsar riskfritt. Försöket med olika metoder antyder så här långt att det finns flera vägar att gå för att etablera höstraps. Men huvudalternativet är plöjning och tiltpackare också till hösten i Kalmarbygden, menar Erik Andersson på Kalmar Lantmän.

Om halmen bärgas, lämnas, hackas eller myllas får konsekvenser i nästa led när höstrapsen ska i jorden. Det visar ett försök utanför Kalmar som jämför olika etableringsmetoder för höstraps. Plogen är en säker metod men försöket indikerar så här långt att det också kan finns andra vägar att gå för att hitta billiga alternativ.

Av Jens Blomquist, Svensk Frötidning

I jordbruksbygderna runt Kalmar är plogen kung när det ska etableras höstraps i augusti. Det finns goda skäl till detta.

– Att plöja är relativt billigt på våra lätta jordar och med plog och tiltpackare kan man hantera sten eftersom tiltpackaren lätt trycker ner stenen i den porösa jorden,

menar Erik Andersson på Kalmar Lantmän.

Söker billiga metoder

Hösten 2005 ville dock försöksverksamheten inom Animaliebältet visa på alternativa vägar att vandra för etablering och sådd av höstraps.

– Det finns ett stort intresse bland lantbrukarna för billiga metoder för jordbearbetning, förklarar ▶

Säker plog. Plöjning till 20 cm djup är standardmetod i Kalmarbygden. Det är en säker metod för att mylla skörderester och stallgödsel och hålla stenen nere med tiltpackaren anser många rapsodlare. I försöket syns inga skillnader mellan normalt plöjningsdjup och grund plöjning till bara 10 cm. Men drar man upp plantorna ser man att rötterna har en lång och slank form där ploggen har luckrat djupare.

OK med reservation. Två överfarter med Carrier före sådd gav ett hyggligt bestånd. Men med den grunda bearbetningen har rötterna stött på mekaniskt motstånd och böjt av.

Detta är försöksleden

A. Normal plöjning 20 cm, crosskillvält, Rapid

B. Grund plöjning 10 cm, crosskillvält, Rapid

C. Grund plöjning 10 cm, 2 x crosskillvält, sista gången med Biodrillsådd

D. 1 x Carrier, Rapid

E. 2 x Carrier, Rapid

F. Sådd med rampspridare i stubb, 1 x Carrier, cambridgevält

G. Sådd med rampspridare i stubb, Vibroflex kultivator, cambridgevält

H. Direktsådd med Rapid

• Förfrukten var höstråg, halmen bärgades och stubbhöjden varierade inom 10-35 cm.

• Jordbearbetning och sådd 22-23/8.

• Hybridraps Calypso 2,2-3 kg/ha.

• Butisan Top 31/8.

• Mycket spillsäd i led som inte plöjdes.

• Bekämpning med Focus Ultra 5/9.

• Gödsling med NS 27-3 185 kg/ha den 5/9.

► Margareta Björk initiativet.

Hon arbetar som växtodlingskonsulent på Hushållningssällskapet i Kalmar-Kronoberg-Blekinge och satt med och spånade fram försöksplanen. I denna kom hela skalan av bearbetning med från normalt plöjningsdjup till direktsådd. Tre försök lades ut i Halland, Kalmar och på Gotland. I Halland torkade försöket bort, men resterande två försök kommer att skördas och fler försök följer de kommande två skördeåren.

Små utslag mellan led

Försöket i Kalmar har emellertid re-

dan rönt stort intresse bland traktens odlare. Och detta trots att skillnaderna mellan leden är begränsade. Men inga skillnader kan ju också vara ett intressant resultat tycker åtminstone Klas Eriksson som är försöksledare på Hushållningssällskapet i Kalmar-Kronoberg-Blekinge och den som handgripligen genomförde försöket utanför Kalmar.

– Som lantbrukare hade jag varit nöjd med alla led utom direktsådden, säger han.

Hans slutsats innefattar att den stora skiljelinjen går mellan direktsådden och övriga led. I direktsåd-

den lade halmen hinder i vägen för en vettig etablering. Övriga led ser hyggliga ut med skillnader som mer är nyanser i grått än kontraster i vitt och svart.

Plog är huvudalternativ

De plöjda leden tillsammans med Vemmerlövsmetoden i led G såg bäst ut redan i höstas. Också den alternativa Vemmerlövsmetoden med Carrier i stället för kultivator fick godkänt, medan Carrier en och två gånger före sådd hamnade på efterkälken. Men samtliga dessa behandlingar var alltså hästlängder före direktsådden.

Efter skörd kommer en första indikation på om det finns anledning att ompröva gamla sanningar för höstrapsetablering i Animaliebältet som sträcker sig från Halland i väst till Gotland i öst. Tills vidare är Erik Andersson försiktig med kursändringar.

– Huvudalternativet är plöjning med tiltpackare.

Margareta Björk håller med om att plojen är förstahandsalternativ. Men hon öppnar dörren på glänt för alternativen.

– Det kan fungera också med enklare metoder men då måste alla faktorer vara med och framför allt skörderesterna vara under kontroll. Det fungerar inte alla år så man måste vara flexibel och veta vad man håller på med. Jag har sett både lyckade och mindre lyckade varianter, avslutar hon. □

Skånsk influens. Vemmerlövsmetoden har sitt ursprung i skånska Vemmerlöv på Söderslätt. Men metoden fungerar också i Kalmarbygden åtminstone om ögat är domare och åtminstone fram till tröskning då skörden ger vägvisning om möjligheter och begränsningar för etablering av höstraps.